

Sluttrapport for prosjekt 2002/3/0100

SAMARBEID GIR ØKT KOMPETANSE

Prosjektet er utført av:
HØRSELHEMMEDES LANDSFORBUND

FORORD:

Prosjektet Samarbeid gir økt kompetanse er et rehabiliterings prosjekt mellom frivillige hørselhjelpere i regi av Hørselhemmedes Landsforbund og kommunalt oppnevnte hørselkontakter. Prosjektet er basert på tre bykommuner i Møre og Romsdal; Molde, Ålesund og Kristiansund.

Hensikten med prosjektrapporten er å kunne gi andre interesserte informasjon om problemstillingene og hvordan vi har valgt å imøtekomme disse. Vi ønsker også å vise viktigheten av samarbeid mellom frivillige likemannsarbeid og offentlige pålagte tjenester.

SAMMENDRAG:

Vårt hovedmål med prosjektet var å etablere samarbeidsformer mellom likemenn i egen organisasjon, her kalt hørselhjelpere og kommunale hørselkontakter, ansatte i kommunen på feltet rehabilitering sansetap.

I våre møter med det offentlige, her hørselkontakter, opplevde vi i alt for stor grad at vedkommende ikke hadde fått tilstrekkelig opplæring eller informasjon om hva dette ansvaret innebærer eller hvilke oppgaver som er ilagt ansvaret. Med tanke på at rehabilitering hørsel er en lovpålagt oppgave ønsket vi å undersøke litt omkring prioriteringen av oppgaven. Vi hadde også grunn til å tro at mange kommuner ikke hadde oppnevnt ansvarlige på rehabilitering hørsel overhode.

Vi erfarte tidlig at våre tre forsøkskommuner hadde ivaretatt hørselomsorgen i kommunen på forskjellige måter. En kommune hadde gitt oppgaven til konsulenten for funksjonshemmede, en kommune hadde ansatt en fagperson i fast stilling med ansvar for sansetap som hørsel og syn, og den tredje kommunen ivaretok hørselomsorgen via ansatt fysioterapeut.

Via prosjektet har vi også kommet nærmere våre egne hørselhjelpere og erfart at opplæringen i forhold til det å være likemann er noe mangelfull, slik vi ser det. Det er lagt for lite vekt på erfaringsutveksling og det å kunne være samtalepart til hørselhemmede som på forskjellig vis har fått endret sin hverdag, her er stikkordet å lytte, vise vei i hjelpeapparatet og bidra med egen erfaringer.

Kommunalt ansatte hørselkontakter skal være ekspertene på tekniske hjelpemidler, bestille disse og være til hjelp i opplæring og bruk.

Vår utfordringer i prosjektet har vært å klarlegge disse forskjellene og å etablere samarbeid mellom partene i en felles forståelse av oppgave fordelingen til det beste for brukerne.

Informasjon og samarbeid har vært gjennomført via kurs, møter og telefonsamtaler. Vi har utarbeidet en samarbeidskontrakt som partene fritt kan signere.

Det har også vært viktig i prosjektet å informere alle andre kommuner i fylket om at slik samarbeidskontrakt finnes og at samarbeidet mellom HLF's hørselhjelpere og kommunale hørselkontakter kan forbedre hørselomsorgen i kommunen.

Videre har det også vært viktig å bruke andre informasjonskanaler som for eksempel hørselsentralene i fylket. Vi har lagt ut informasjonsbrosjyrer hos disse og bedt om at brukere tar med seg en slik hjem. Her informerer vi om våre likemenn i hele fylket og hva de kan bidra med.

INNHOLDSFORTEGNELSE:

- 1) Forside
- 2) Forord
- 3) Sammendrag
- 4) Kapittel 1) Bakgrunn for prosjektet
- 5) Kapittel 2) Prosjektgjennomføring og metode
- 6) Kapittel 3) Resultater og resultatvurdering
- 7) Kapittel 4) Oppsummering, konklusjon og videre planer.

Kapittel 1) Bakgrunn for prosjektet:

I vårt møte med kommunene, her offentlige oppnevnte hørselkontakter, har vi meget ofte opplevd at vedkommende person som står navngitt på lister over hørselkontakter ikke er informert verken om arbeidsområdet eller ansvaret.

Denne erfaringen er gitt oss via våre egne hørselhjelpere, via vårt sekretariat og andre brukere. Vi hadde ved flere anledninger forsøkt å kontakte kommuner for å få kontakt med ansvarlige innen rehabilitering hørsel, men har ikke lyktes å få noe konkret navn på personer som er ansvarshavende. Ellers har vi erfart at personen ikke har fått avsatt tid til å utføre denne jobben.

Dette mente vi ikke var godt nok tilbud for hørselshemmede i kommunene.

Gjennom kontakten og samtalene med kommunene belyste vi behovet for et samarbeid mellom våre hørselhjelpere og kommunale hørselkontakter. Omfanget av et slik samarbeid ble også diskutert. Kommunene var spesielt interessert i likemannsdelen og brukererfaringen i et slikt samarbeid, da de via sin virksomhet i hørselomsorgen ikke hadde nok ressurser til å ta vare på enkeltbrukeren gjennom samtaler og å være lyttende.

Kapittel 2) Prosjektgjennomføring/Metode:

Via Hjelpemiddelsentralen i Møre og Romsdal har vi fått tilgang på lister med navn og adresser til hørselkontaktene i hele fylket. Via kontakt med kommunene har vi oppdatert disse listene og informert Hjelpemiddelsentralen om dette.

Vårt samarbeid med våre tre Hørselsentraler i fylket består av at de har fått utdelt vår informasjonsbrosjyre som beskriver vårt likemannsarbeid, altså de oppgavene en hørselhjelper skal utføre. Her informeres det også om samarbeidet kommunen og hørselhjelperne kan gjennomføre. I brosjyrene opplyser vi også om navn, adresser, tlf. til våre likemenn. Disse brosjyrene skal deles ut til brukerne av hørselsentralene.

Vi har tre lærings- og mestringssentra i fylket og ønsker å bruke disse til opplæring av helsepersonell. Vi har ikke brukt dem i opplæringen i dette prosjektet, men kontakt er etablert og vi vil ha kontakt med disse videre for å lage samlinger for våre hørselhjelpere og invitere kommunale hørselkontakter og slik å styrke videre samarbeid.

For å prøve ut om samarbeid mellom hørselhjelpere og kommunale hørselkontakter er gjennomførbart og hva som i tilfelle måtte til av ressurser, etablerte vi tidlig kontakt med tre bykommuner; Molde, Kristiansund og Ålesund. Kontakten er basert på møtevirksomhet, telefonsamtaler og kurs. Fra kontakten med disse tre kommunene har vi fått mye viktig informasjon om bl.a. organiseringen av hørselomsorgen, hvilke behov de har registrert fra brukerne og ressursene kommunen har satt av til rehabilitering av sansetap. Vi har også kommet fram til en ordning om hvordan vi skal kunne oppdatere lister med navn og telefonnummer til de hørselkontaktene som har ansvaret i kommunen.

Prosjektleder var sykemeldt i en periode og slik ble arbeidet med prosjektet forsinket. Denne forsinkelsen ble noe lengre enn forventet og resulterte i at vi ikke fikk gjennomført en samling mellom våre egne hørselhjelpere og offentlige hørselkontakter. Denne samlingen er beregnet på samtlige hørselhjelpere og hørselkontakter i hele fylket, ikke bare i de tre kommunene i prosjektet.

Vi fikk en utsettelse, etter søknad, til 01.06.05 med gjennomføringen av prosjektet.

I år 2005 deltok prosjektleder på en samling for hørselhemmede i regi av HLF i Møre og Romsdal med tema "Hørselhemmet i din beste alder". Her ble det informert om prosjektets mål og betydning.

I mars 2005 arrangerte vi en week-end samling for våre hørselhjelpere og kommunale hørselkontakter. På denne samlingen var tema likemannsarbeid og kommunal hørselomsorg. Vi hadde erfarne hørselhjelpere som foredragsholdere.

Vi har også laget en enkel informasjonsfolder til kommunale hørselkontakter, som viser hva en hørselhjelper i HLF regi kan bidra med i hørselomsorgen og hvordan de kan kontaktes.

Videre har vi laget et informasjonsskriv til alle våre hørselhjelpere i HLF. Her tar vi opp aktuell informasjon om hørselhjelperordningen og gjennomgår intensjonene med likemannsarbeid, hva dette består i osv. Dette informasjonsskrivet skal sendes hørselhjelperne 4 ganger pr. år med nyheter og tips og skal fungere som et bindeledd mellom vårt fylkeslag og våre hørselhjelpere.

Evalueringen i forhold til Hjelpemiddelsentralen, Audiopedagogen i Møre og Romsdal, Hørselsentralen, Hørselkontaktene i kommunene og våre egne hørselhjelpere, er gjennomført.

Kapittel 3) Resultater og resultatvurdering:

Vi har hatt møter med våre egne hørselhjelpere for at de skal komme med sine erfaringer fra sitt lokale miljø. I disse møtene har ideene til samarbeid og ikke minst viljen til dette kommet godt fram.

Vi har hatt møtevirksomhet med offentlige oppnevnte hørselkontakter i de tre kommunene i prosjektet; Molde, Ålesund og Kristiansund. Her opplevde vi at kommunene hadde organisert hørselarbeidet på tre forskjellige måter. Men, ved samtaler med hver enkelt, viste deg seg likevel at det ikke hadde noen stor betydning for samarbeidet.

Vi har samarbeid med Hjelpemiddelsentralen i Møre og Romsdal for å få en oversikt over alle registrerte kommuner med oppnevnte hørselkontakter. Vi har også dratt god nytte av Hjelpemiddelsentralens erfaring på området.

Vi har i samarbeid med de tre kommunene og våre egne hørselhjelpere laget et forslag til en samarbeidskontrakt hvor aktuelle opplysninger er oppført.

Kontrakten inneholder følgende:

- Hvem kontrakten er inngått mellom
- Hva samarbeidet omfatter
- Formålet med kontrakten
- Hva en likemann er og hva de kan bidra med.

I tillegg har vi en avtale om at HLF Møre og Romsdal har ansvaret for oppdatering av egne lister over hørselhjelpere, og sender disse ut til kommunene slik at endringer og nye navn kan brukes.

Hørselhjelperordningen i HLF er organisert slik at hørselhjelperne skal møtes en gang pr. år for oppfølging av likemannsordningen. Til denne samlingen vil vi fra år 2006 også invitere kommunene til å sende sine hørselkontakter for slik å kunne delta

i møte med våre hørselhjelpere. Ansvar for en slik samling ligger hos HLF Møre og Romsdal.

Vi mener at vi har oppnådd mye i forhold til forventningene. Det som gledet oss mest var velvilligheten de kommunalt oppnevnte hørselkontaktene viste. De var oppriktig bekymret for at tiden de fikk avsatt til hørselarbeid var for liten i forhold til etterspørselen etter hjelp. Og de var veldig glade og takknemlige for at vi som frivillig organisasjon ønsket å bidra med våre hørselhjelpere i dette arbeidet i samarbeid med kommunen.

Kapittel 4) Oppsummering/Konklusjon/Videre planer:

Møre og Romsdal Fylkeslag av HLF vil benytte oppfølgingskurset for hørselhjelpere til også å inkludere kommunalt ansatte hørselhjelpere ved å sende invitasjon til kommunene i fylket. Det betyr at vi forlenger samlingen noe og innlemmer tema som skal omfatte begge parter. Eksempelvis slik at siste 2 timer blir satt av til felles samling. Vi har ikke fått noe vedtak fra kommunene om at de forplikter seg til å delta på denne samlingen. Arbeidet og ansvaret for samlingen ligger hos Møre og Romsdal Fylkeslag av HLF. Fylkeslaget har tatt opp denne saken i styret og fattet vedtak om at dette skal gjennomføres.

Møre og Romsdal Fylkeslag av HLF vil også oppdatere sine lister over egne hørselhjelpere og distribuere disse ut til kommunene i fylket, slik at de til enhver tid er informert om nye hørselhjelpere og hørselhjelpere som har sluttet. Vi har også en avtale med Hjelpemiddelsentralen om å samarbeid mht oppdatering over lister med kommunale hørselhjelpere. Vi ser det som særs viktig at disse listene er oppdaterte slik at de kan brukes effektivt ved behov.

Vi vil selvfølgelig også videre være svært behjelpelige overfor egne hørselhjelpere når det gjelder å komme i kontakt med og etablere et konkret samarbeid i deres hjemkommune/er dersom de ønsker det.